

فرصت‌ها و چالش‌های تجارت استان کرمان با روسیه بعد از جنگ روسیه و اوکراین

◆ معصومه سعید

مدیر بخش توسعه بازار و بهبود فضای کسب‌وکار اتاق کرمان

همکاران: شیما ملک‌پورزاده، آسیه حسینی‌نسب و مهدی بدیعی

کارشناسان بخش توسعه بازار و بهبود فضای کسب‌وکار اتاق کرمان

در این گزارش ابتدا

به بررسی تجارت

روسیه با جهان و

جایگاه این کشور

در بازار جهانی

واردکنندگان و

صادرکنندگان

عمده محصولات

با پتانسیل

صادراتی

می‌پردازیم، سپس

تجارت ایران و

استان کرمان با

کشورهای روسیه

و اوکراین و سهم

کرمان در صادرات

ایران به روسیه و

همچنین اقلام

عمده وارداتی

ایران از روسیه

مورد بررسی قرار

می‌گیرد.

در نهایت به

پیامدهای جنگ

روسیه و اوکراین،

تحریم‌های روسیه

و فرصت‌های

پیش آمده

خواهیم پرداخت.

بالایی است؟ و اینکه روابط اقتصادی تیره‌تر این کشور با غرب و تحریم‌های اعمال‌شده، فرصت‌هایی را برای تجارت با این کشور به وجود آورده است؟ جایگاه اوکراین در تجارت با استان کرمان و ایران به چه میزان بوده است و درگیری اوکراین در این جنگ و خسارات زیاد آنچه تأثیری بر اقتصاد ایران خواهد گذاشت؟

برای پاسخ به این سؤالات، در این گزارش ابتدا به بررسی تجارت روسیه با جهان و جایگاه این کشور در بازار جهانی واردکنندگان و صادرکنندگان عمده محصولات با پتانسیل صادراتی می‌پردازیم، سپس تجارت ایران و استان کرمان با کشورهای روسیه و اوکراین و سهم کرمان در صادرات ایران به روسیه و همچنین اقلام عمده وارداتی ایران از روسیه مورد بررسی قرار می‌گیرد.

در نهایت به پیامدهای جنگ روسیه و اوکراین، تحریم‌های روسیه و فرصت‌های پیش آمده خواهیم پرداخت.

کشور روسیه همواره یکی از بازارهای هدف مهم استان بوده است، زیرا از یک‌سو این کشور در نیمی از سال به دلیل شرایط اقلیمی (فصل پاییز و زمستان) فاقد تولیدات کشاورزی است و برای تأمین مواد غذایی موردنیاز خود و بویژه واردات میوه و تره‌بار به‌شدت به دیگر کشورها وابسته است و از سوی دیگر به دلیل قرار گرفتن در حاشیه دریای خزر و نزدیک بودن به ایران از نظر مسافت، ظرفیت بسیار مناسبی برای صادرات، خصوصاً صادرات مواد غذایی، محصولات کشاورزی و خشکبار است و کاهش هزینه‌های حمل‌ونقل به دلیل فاصله نزدیک‌بین دو کشور نیز موجب تسهیل در تجارت ایران و روسیه می‌شود.

ایران در بسیاری از کالاهای وارداتی روسیه دارای مزیت رقابتی است. ضمن اینکه در حوزه محصولات غذایی و کشاورزی، آرایشی و بهداشتی، پزشکی، شیمیایی، صنعتی و پوشاک، ظرفیت‌های صادراتی به کشور روسیه وجود دارد. عمده اقلام صادراتی بالفعل ایران به روسیه شامل میوه‌جات، خشکبار، سبزیجات، پسته، مواد پلاستیکی، فلفل فرنگی، پلی‌اتیلن، هندوانه، گوجه‌فرنگی، سیمان، کاشی و سرامیک و... می‌باشد و عمده‌ترین محصولات وارداتی از روسیه نیز غلات، روغن، چوب، کاغذ، دارو، پنبه، کتانچو، ماشین‌آلات و فلزات هستند.

با توجه به لیست اقلام بالقوه صادراتی و وارداتی روسیه و امکان تجارت بسیاری از این اقلام در استان کرمان، روسیه یکی از مهم‌ترین شرکای تجاری استان کرمان به شمار می‌آید.

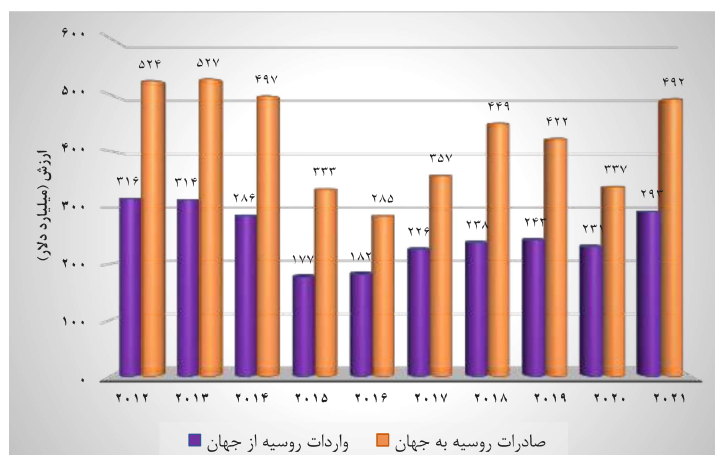
حال سؤال اینجاست که کشور روسیه که اخیراً درگیر جنگ با اوکراین است، آیا همچنان بازار با قابلیت

تجارت روسیه با جهان

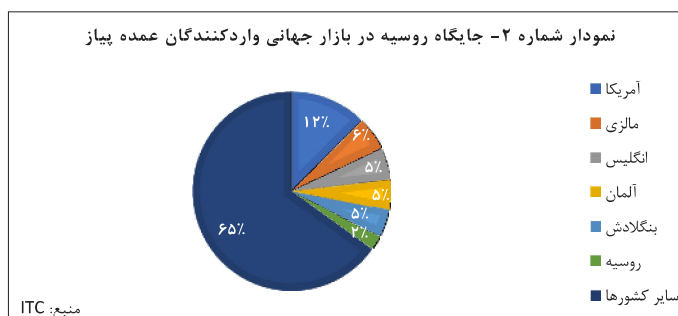
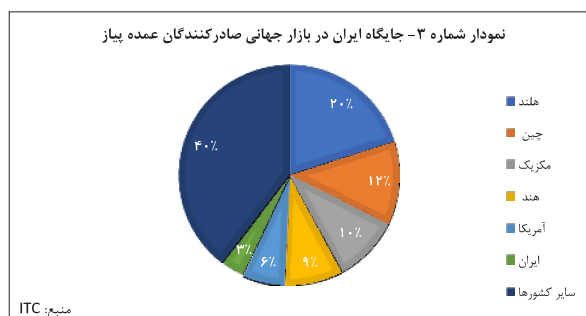
بر اساس آمار مرکز تجارت بین المللی (ITC) میزان صادرات روسیه به جهان در ۹۹ فصل تعرفه‌ای در سال ۲۰۲۱ معادل ۴۹۲ میلیارد دلار که در مقایسه با میزان صادرات کشور روسیه به جهان در سال ۲۰۲۰ معادل ۳۳۷ میلیارد دلار می‌باشد، حدود ۴۶ درصد افزایش داشته است.

واردات کشور روسیه از جهان در سال ۲۰۲۱ معادل ۲۹۳ میلیارد دلار می‌باشد و دارای یک تراز مثبت تجاری بالغ بر ۱۹۹ میلیارد دلار در سال مذکور می‌باشد. این در حالی است که تراز مذکور در سال ۲۰۲۰ نیز مثبت و معادل ۱۰۶ میلیارد دلار بوده است. شایان ذکر است واردات کشور روسیه از جهان در سال ۲۰۲۱ نسبت به سال ۲۰۲۰، حدود ۲۷ درصد افزایش داشته است.

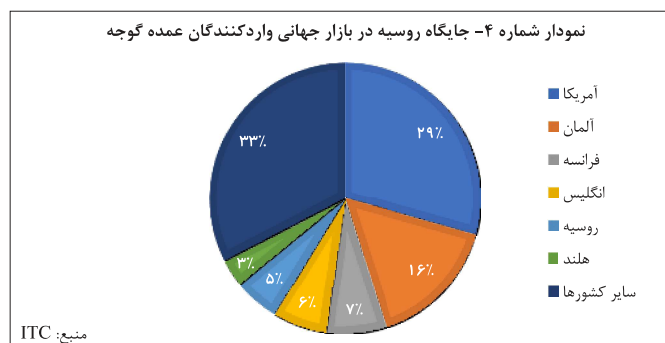
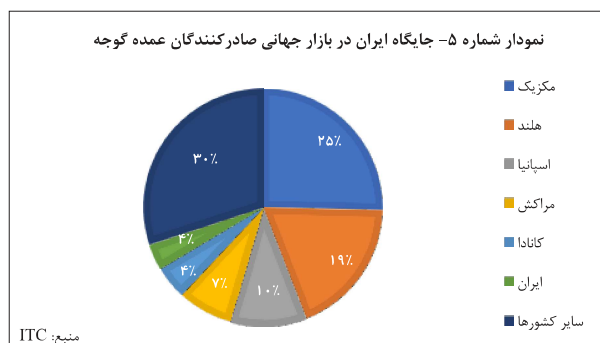
نمودار شماره ۱- مبادلات تجاری روسیه با جهان طی سال ۲۰۱۲ تا ۲۰۲۱ (منبع: ITC)

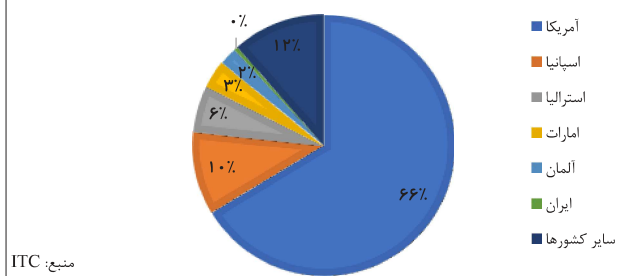
جایگاه روسیه در بازار جهانی واردکنندگان عمده محصولات با پتانسیل صادراتی استان کرمان در سال ۲۰۲۰

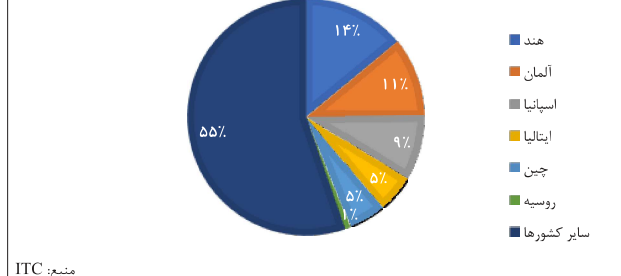
همان‌طور که در نمودار شماره (۴) مشاهده می‌گردد آمریکا بیشترین سهم را بین کشورهای واردکننده گوجه به میزان ۲۹ درصد دارد. روسیه هم با داشتن سهم ۵ درصدی یکی از عمده واردکنندگان گوجه در جهان می‌باشد. در خصوص صادرات گوجه با توجه به نمودار شماره (۵)، کشور مکزیک با سهم ۲۵ درصد رتبه اول صادرات این محصول را در دنیا دارد. سهم ایران در صادرات این محصول ۴ درصد است که با عنایت به آمار ذکر شده و پتانسیل تولید و صادرات محصول گوجه در استان کرمان، به نظر می‌رسد با برنامه‌ریزی دقیق و مؤثر بتوان در توسعه صادرات این محصول نقشی ایفا نمود.

نمودار شماره ۷- جایگاه ایران در بازار جهانی صادرکنندگان عمده بادام

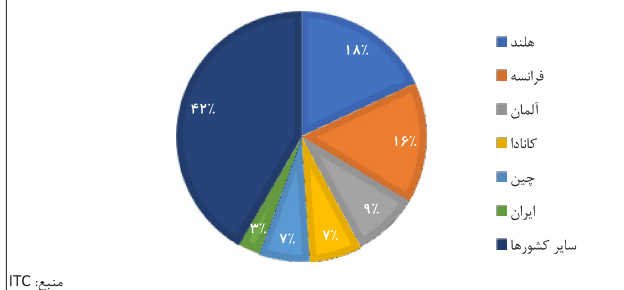

نمودار شماره ۶- جایگاه روسیه در بازار جهانی واردکنندگان عمده بادام

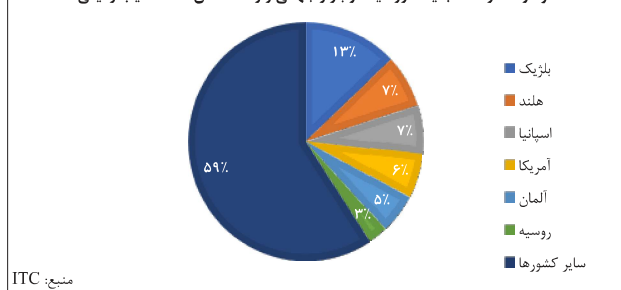

با توجه به نمودار شماره (۸) کشور بلژیک بیشترین سهم را بین کشورهای واردکننده سیبزمینی به میزان ۱۳ درصد دارد و کشور روسیه سهم ۳ درصدی از این بازار را داراست. در خصوص صادرات سیبزمینی نیز با توجه به نمودار شماره (۹)، کشور هلند با سهم ۱۸ درصد، رتبه اول صادرات این محصول در دنیا را دارد و سهم ایران در صادرات سیبزمینی ۳ درصد می‌باشد. با توجه به آمار صادرات استان در خصوص محصول سیبزمینی پتانسیل قابل توجهی برای صادرات این محصول وجود دارد.

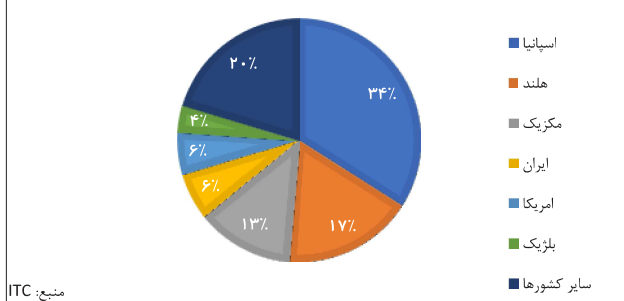
نمودار شماره ۹- جایگاه ایران در بازار جهانی صادرکنندگان عمده سیب زمینی

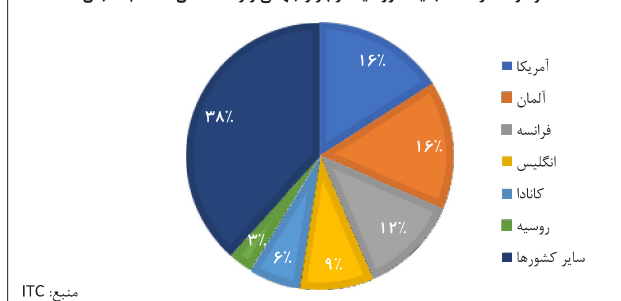
نمودار شماره ۸- جایگاه روسیه در بازار جهانی واردکنندگان عمده سیب زمینی

نمودار شماره ۱۱- جایگاه ایران در بازار جهانی صادرکنندگان عمده بادمجان

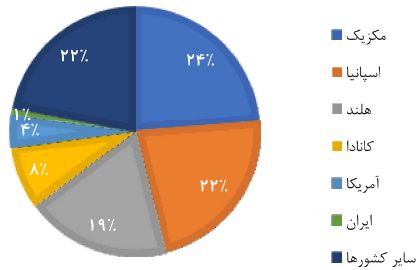

نمودار شماره ۱۰- جایگاه روسیه در بازار جهانی واردکنندگان عمده بادمجان

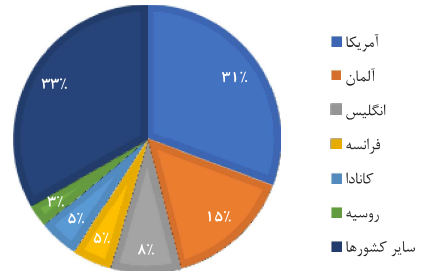
با توجه به نمودار شماره (۱۲)، آمریکا بیشترین سهم را بین کشورهای واردکننده عمده فلفل دلمه‌ای به میزان ۳۱ درصد دارد و روسیه نیز به‌عنوان یکی از بازارهای صادراتی این محصول، سهم ۳ درصدی دارد که قابل توجه می‌باشد. در خصوص صادرات فلفل دلمه‌ای با توجه به نمودار شماره (۱۳)، کشور مکزیک با سهم ۲۴ درصد رتبه اول صادرات این محصول در دنیا را دارد و سهم ایران در صادرات فلفل دلمه‌ای ۱ درصد می‌باشد. با عنایت به آمار ذکر شده و پتانسیل تولید و صادرات محصول فلفل دلمه‌ای در استان کرمان، به نظر می‌رسد با برنامه‌ریزی دقیق و مؤثر بتوان در توسعه صادرات این محصول نقش مطلوبی ایفا شود.

نمودار شماره ۱۳- جایگاه ایران در بازار جهانی صادرکنندگان عمده فلفل دلمه ای

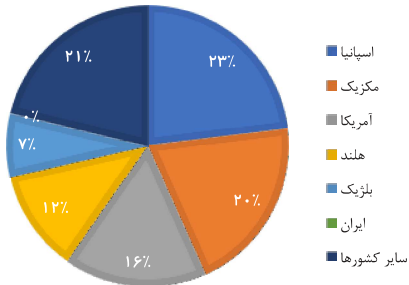
منبع: ITC

نمودار شماره ۱۲- جایگاه روسیه در بازار جهانی واردکنندگان عمده فلفل دلمه ای

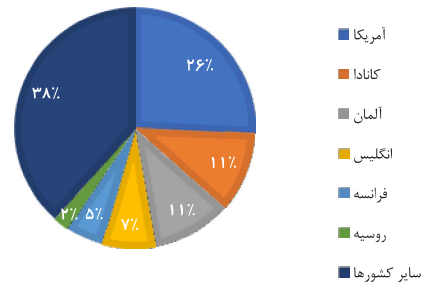
منبع: ITC

نمودار شماره ۱۵- جایگاه ایران در بازار جهانی صادرکنندگان عمده توت فرنگی

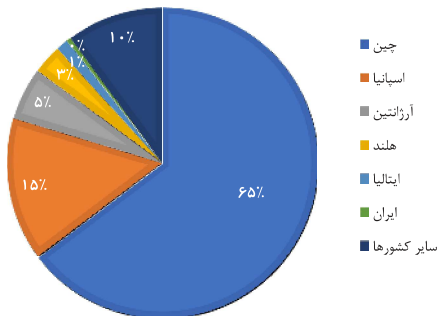
منبع: ITC

نمودار شماره ۱۴- جایگاه روسیه در بازار جهانی واردکنندگان عمده توت فرنگی

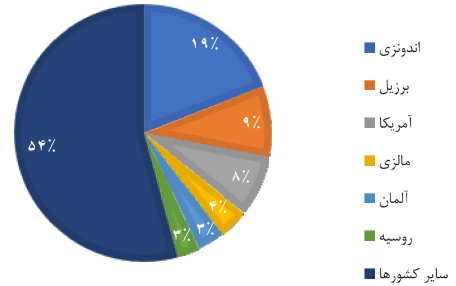
منبع: ITC

نمودار شماره ۱۷- جایگاه ایران در بازار جهانی صادرکنندگان عمده سیر

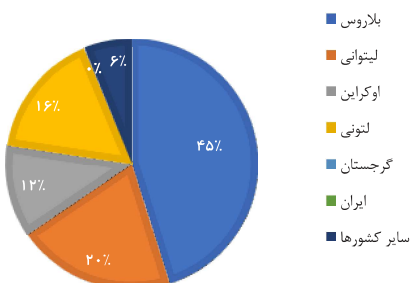
منبع: ITC

نمودار شماره ۱۶- جایگاه روسیه در بازار جهانی واردکنندگان عمده سیر

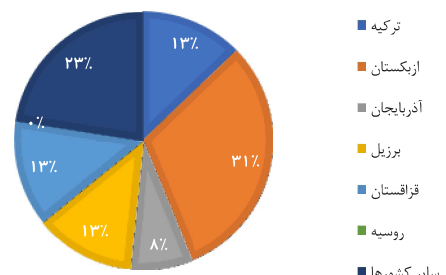
منبع: ITC

نمودار شماره ۱۹- جایگاه ایران در بازار جهانی صادرکنندگان عمده هندوانه

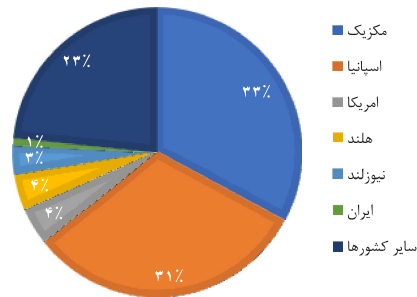
منبع: ITC

نمودار شماره ۱۸- جایگاه روسیه در بازار جهانی واردکنندگان عمده هندوانه

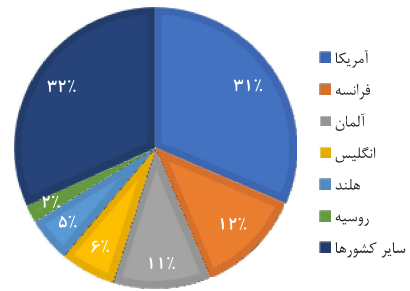
منبع: ITC

نمودار شماره ۲۱- جایگاه ایران در بازار جهانی صادرکنندگان عمده کدو

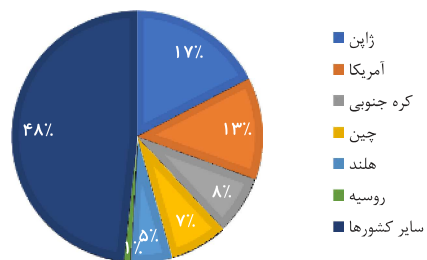
منبع: ITC

نمودار شماره ۲۰- جایگاه روسیه در بازار جهانی واردکنندگان عمده کدو

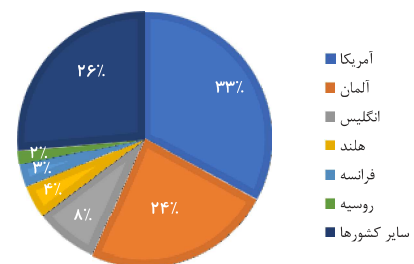
منبع: ITC

نمودار شماره ۲۳- جایگاه روسیه در بازار جهانی واردکنندگان عمده حنا و وسمه

منبع: ITC

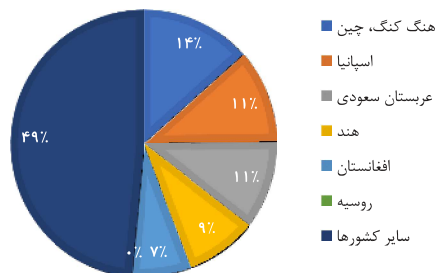
نمودار شماره ۲۲- جایگاه روسیه در بازار جهانی واردکنندگان عمده خیار

منبع: ITC

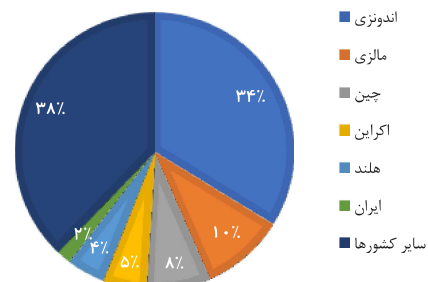
ژاپن رتبه اول در واردات حنا و وسمه به میزان ۱۷ درصد را داراست، روسیه سهم ۱ درصدی واردات این محصول را دارد. با بررسی بازارهای تولیدکننده این محصول، با توجه به نمودار شماره (۲۴)، کشور اندونزی با سهم ۳۴ درصد رتبه اول صادرات این محصول در دنیا را دارد و سهم ایران در صادرات حنا و وسمه ۲ درصد می‌باشد. با توجه به آمار تولید و صادرات و کیفیت محصول تولیدی حنای کرمان با برنامه‌ریزی دقیق و مؤثر می‌توان در توسعه صادرات این محصول نقش مطلوبی ایفا نمود.

نمودار شماره ۲۵- جایگاه روسیه در بازار جهانی واردکنندگان عمده زعفران

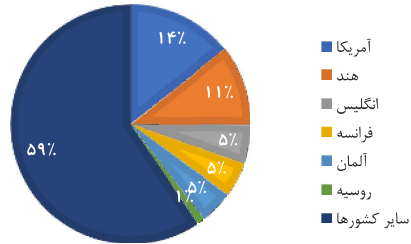
منبع: ITC

نمودار شماره ۲۴- جایگاه ایران در بازار جهانی صادرکنندگان عمده حنا و وسمه

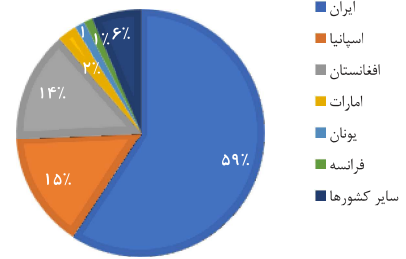
منبع: ITC

نمودار شماره ۲۷- جایگاه روسیه در بازار جهانی واردکنندگان عمده گلاب

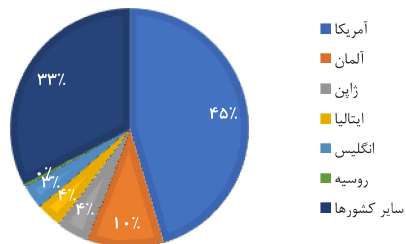
منبع: ITC

نمودار شماره ۲۶- جایگاه ایران در بازار جهانی صادرکنندگان عمده زعفران

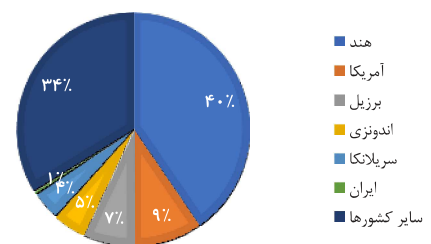
منبع: ITC

نمودار شماره ۲۹- جایگاه روسیه در بازار جهانی واردکنندگان عمده فرش دستباف

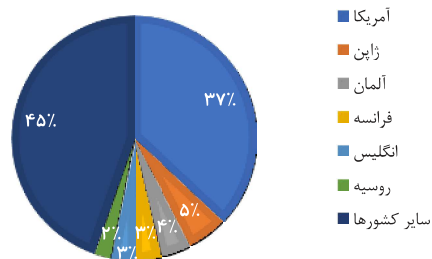
منبع: ITC

نمودار شماره ۲۸- جایگاه ایران در بازار جهانی صادرکنندگان عمده گلاب

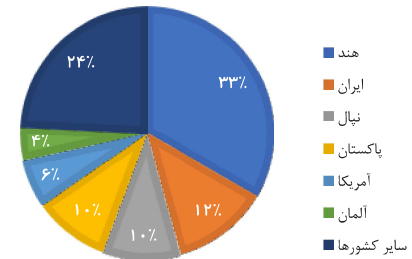
منبع: ITC

نمودار شماره ۳۱- جایگاه روسیه در بازار جهانی واردکنندگان عمده صنایع دستی مسی

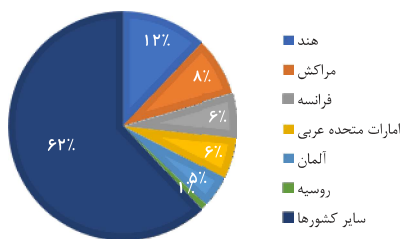
منبع: C

نمودار شماره ۳۰- جایگاه ایران در بازار جهانی صادرکنندگان عمده فرش دستباف

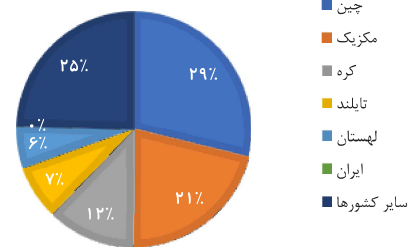
منبع: ITC

نمودار شماره ۳۳- جایگاه روسیه در بازار جهانی واردکنندگان عمده خرما

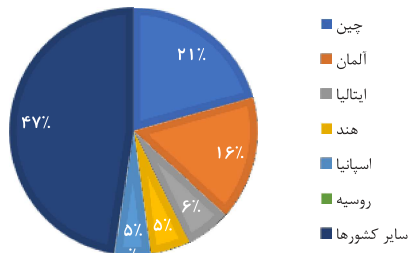
منبع: ITC

نمودار شماره ۳۲- جایگاه ایران در بازار جهانی صادرکنندگان عمده صنایع دستی مسی

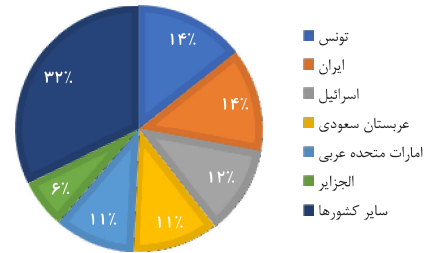
منبع: ITC

نمودار شماره ۳۵- جایگاه روسیه در بازار جهانی واردکنندگان عمده پسته

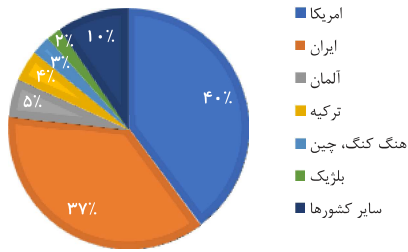
منبع: ITC

نمودار شماره ۳۴- جایگاه ایران در بازار جهانی صادرکنندگان عمده خرما

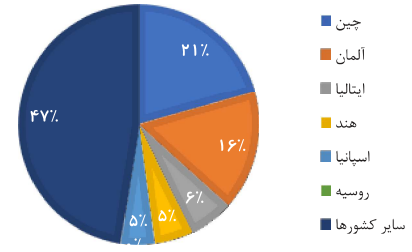
منبع: ITC

نمودار شماره ۳۶- جایگاه ایران در بازار جهانی صادرکنندگان عمده پسته

منبع: ITC

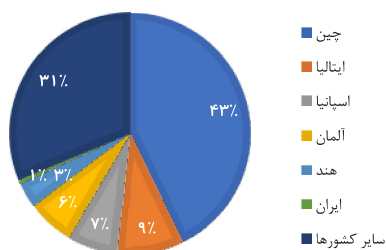
نمودار شماره ۳۵- جایگاه روسیه در بازار جهانی واردکنندگان عمده پسته

منبع: ITC

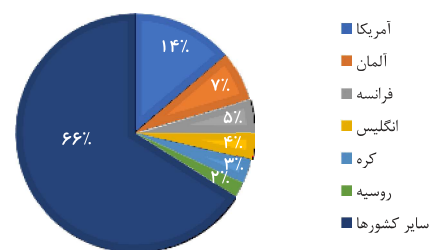
آمریکا به‌عنوان بزرگ‌ترین کشور واردکننده در دنیا، واردکننده اول کاشی و سرامیک نیز می‌باشد. روسیه سهم دو درصدی در واردات این محصول را دارد که برای بازار استان کرمان قابل توجه می‌باشد. در خصوص صادرات کاشی و سرامیک با توجه به نمودار شماره (۳۸)، کشور چین بزرگ‌ترین صادرکننده کاشی و سرامیک در دنیا است و ایران سهم کمی در صادرات این محصول دارد. استان کرمان به‌عنوان یکی از تولیدکنندگان بزرگ کاشی و سرامیک، پتانسیل بالقوه صادرات به کشور روسیه را داراست.

نمودار شماره ۳۸- جایگاه ایران در بازار جهانی صادرکنندگان عمده کاشی و سرامیک

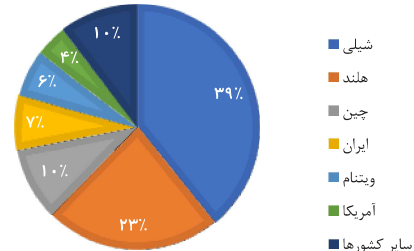
منبع: ITC

نمودار شماره ۳۷- جایگاه روسیه در بازار جهانی واردکنندگان عمده کاشی و سرامیک

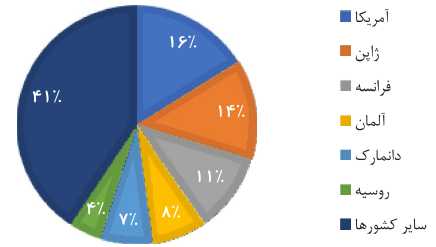
منبع: ITC

نمودار شماره ۴۰- جایگاه ایران در بازار جهانی صادرکنندگان عمده اکسید مولیبدن

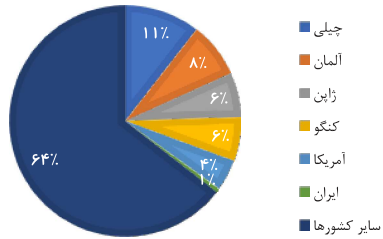
منبع: ITC

نمودار شماره ۳۹- جایگاه روسیه در بازار جهانی واردکنندگان عمده اکسید مولیبدن

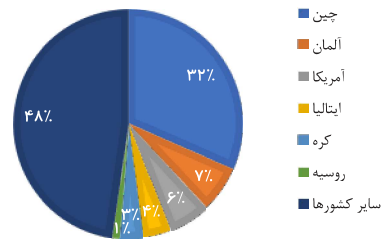
منبع: ITC

نمودار شماره ۴۲- جایگاه ایران در بازار جهانی صادرکنندگان عمده مس و مصنوعات مسی

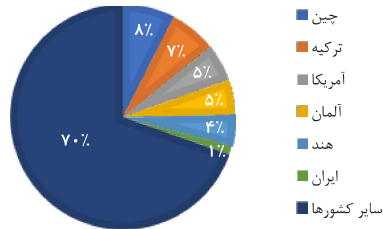
منبع: ITC

نمودار شماره ۴۱- جایگاه روسیه در بازار جهانی واردکنندگان عمده مس و مصنوعات مسی

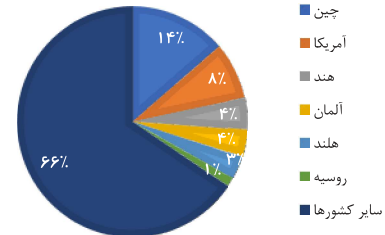
منبع: ITC

نمودار شماره ۴۴- جایگاه ایران در بازار جهانی صادرکنندگان عمده سیمان

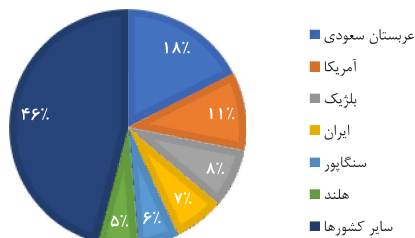
منبع: ITC

نمودار شماره ۴۳- جایگاه روسیه در بازار جهانی واردکنندگان عمده سیمان

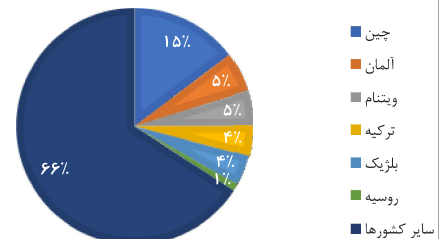
منبع: ITC

نمودار شماره ۴۶- جایگاه ایران در بازار جهانی صادرکنندگان عمده پلی اتیلن

منبع: ITC

نمودار شماره ۴۵- جایگاه روسیه در بازار جهانی واردکنندگان عمده پلی اتیلن

منبع: ITC

تجارت ایران و استان کرمان با کشورهای روسیه و اوکراین

در اولین گام برای بررسی فرصت‌ها و چالش‌های استان کرمان، نیازمند بررسی آمار تجارت استان و جایگاه آن در تجارت کشورهای روسیه و اوکراین هستیم. برای مطالعه دقیق‌تر در ادامه به بررسی صادرات و واردات ایران و استان کرمان با این دو کشور و سهم استان کرمان از تجارت ایران با این دو کشور قبل از جنگ آن‌ها می‌پردازیم.

همان‌طور که در جدول شماره (۱) مشاهده می‌گردد، در بازه زمانی سه‌ساله ۱۳۹۸-۱۴۰۰، کشور روسیه به‌طور میانگین رتبه یازدهم را در بین بازارهای هدف صادراتی ایران و رتبه هشتم را در بین بازارهای هدف صادراتی استان کرمان به خود اختصاص داده و اوکراین نیز به‌طور متوسط رتبه چهارم و یکم را در بین بازارهای هدف صادراتی ایران و رتبه نوزدهم را در بین بازارهای هدف صادراتی استان کرمان به خود اختصاص داده است. از داده‌های این جدول این‌گونه می‌توان برداشت نمود که همواره بازار روسیه برای ایران و بویژه استان کرمان از جایگاه مهمی برخوردار بوده است و همین امر، لزوم توجه بیشتر به این بازار را یادآوری می‌نماید.

جدول شماره (۱) - صادرات ایران و استان کرمان به کشورهای روسیه و اوکراین طی سال‌های ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۰

دوره	کل صادرات ایران (دلار)	کل صادرات استان کرمان (دلار)	کشور هدف	صادرات ایران به (دلار)	صادرات استان کرمان به (دلار)	سهم از کل صادرات ایران (درصد)	سهم از کل صادرات استان کرمان (درصد)	رتبه در بین مقاصد صادراتی ایران	رتبه در بین مقاصد صادراتی استان کرمان
سال ۱۳۹۸	۲۵,۷۶۹,۸۷۲,۲۵۱	۷۰۰,۳۸۰,۰۷۴	روسیه	۴۵۸,۸۸۰,۹۱۶	۳۰,۷۵۵,۵۳۲	۱,۸	۴,۴	۱۲ از ۱۴۷	۸ از ۶۶
			اوکراین	۳۷,۱۳۷,۵۸۷	۳,۹۰۶,۶۰۸	۰,۱	۰,۶	۴۲ از ۱۴۷	۲۳ از ۶۶
سال ۱۳۹۹	۲۴,۴۸۹,۴۴۹,۹۵۱	۱,۰۴۵,۴۲۱,۵۹۴	روسیه	۵۰۱,۲۶۸,۸۴۱	۴۱,۵۶۷,۸۹۵	۲,۰	۴,۰	۱۰ از ۱۴۷	۸ از ۷۲
			اوکراین	۵۰,۵۴۹,۸۱۴	۶,۰۱۵,۳۶۶	۰,۲	۰,۶	۳۸ از ۱۴۷	۱۵ از ۷۲
سال ۱۴۰۰	۴۸,۳۴۷,۵۹۰,۸۵۲	۹۷۱,۴۸۷,۱۶۷	روسیه	۵۷۸,۵۲۱,۴۳۲	۴۲,۹۳۵,۲۵۱	۱,۲	۴,۴	۱۱ از ۱۵۴	۷ از ۶۶
			اوکراین	۶۹,۲۶۸,۳۰۴	۵,۵۵۹,۳۵۲	۰,۱	۰,۶	۴۳ از ۱۵۴	۱۹ از ۶۶

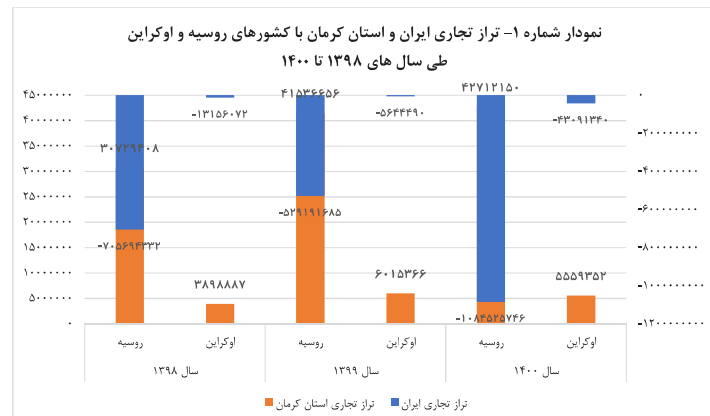
با بررسی آمار واردات ایران و استان کرمان از دو کشور روسیه و اوکراین طی سال‌های ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۰، طبق جدول شماره (۲)، روسیه در بین بازارهای مبدأ واردات ایران نیز دارای اهمیت بوده و عموماً رتبه پنجم تا ششم را به خود اختصاص داده است. در ارتباط با اوکراین وضعیت قدری متفاوت است. این کشور به‌طور میانگین رتبه چهارم و یکم را در بین بازارهای وارداتی ایران داراست. در رابطه با استان کرمان نیز کشور روسیه به‌مراتب در زمینه واردات از اهمیت بیشتری نسبت به اوکراین برخوردار است، اما این موضوع از اهمیت اوکراین به‌عنوان صادرکننده محصولات استراتژیکی همچون غلات نمی‌کاهد.

جدول شماره (۲) - واردات ایران و استان کرمان از کشورهای روسیه و اوکراین طی سال‌های ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۰

دوره	کل واردات ایران (دلار)	کل واردات استان کرمان (دلار)	کشور هدف	واردات ایران از (دلار)	واردات استان کرمان از (دلار)	سهم از کل واردات ایران (درصد)	سهم از کل واردات استان کرمان (درصد)	رتبه در بین مقاصد وارداتی ایران	رتبه در بین مقاصد وارداتی استان کرمان
سال ۱۳۹۸	۴۳,۹۷۵,۵۶۷,۸۴۰	۵۸۶,۷۷۰,۸۱۱	روسیه	۱,۱۶۴,۵۷۵,۲۴۸	۲۶,۱۲۴	۲,۶۵	۲,۶۵	رتبه ۶ از ۱۲۶	رتبه ۲۳ از ۲۶
			اوکراین	۵۰,۲۹۳,۶۵۹	۷,۷۲۱	۰,۱۱	۰,۱۱	رتبه ۴۰ از ۱۲۶	رتبه ۲۵ از ۲۶
سال ۱۳۹۹	۳۸,۸۰۰,۸۴۰,۷۸۰	۵۴۲,۶۴۹,۲۳۱	روسیه	۱,۰۳۰,۴۶۰,۵۲۶	۳۱,۲۳۹	۲,۶۶	۲,۶۶	رتبه ۶ از ۱۲۶	رتبه ۱۶ از ۱۸
			اوکراین	۵۶,۱۹۴,۳۰۴	۰	۰,۱۴	۰,۱۴	رتبه ۳۸ از ۱۲۶	-
سال ۱۴۰۰	۵۲,۹۵۷,۹۷۱,۵۱۸	۹۳۵,۸۶۳,۵۸۱	روسیه	۱,۶۶۳,۰۴۷,۱۷۸	۲۲۳,۱۰۱	۳,۱۴	۳,۱۴	رتبه ۵ از ۱۱۶	رتبه ۱۸ از ۲۳
			اوکراین	۱۱۲,۳۵۹,۶۴۴	۰	۰,۲۱	۰,۲۱	رتبه ۳۳ از ۱۱۶	-

جدول شماره (۳) - تراز تجاری ایران و استان کرمان با کشورهای روسیه و اوکراین طی سال‌های ۱۳۹۸ تا ۱۴۰۰

دوره	کشور هدف	صادرات ایران به (دلار)	تراز تجاری ایران با (دلار)
سال ۱۳۹۸	روسیه	-۷۰۵,۶۹۴,۳۳۲	۳۰,۷۲۹,۴۰۸
	اوکراین	-۱۳,۱۵۶,۰۷۲	۳,۸۹۸,۸۸۷
سال ۱۳۹۹	روسیه	-۵۲۹,۱۹۱,۶۸۵	۴۱,۵۳۶,۶۵۶
	اوکراین	-۵,۶۴۴,۴۹۰	۶,۰۱۵,۳۶۶
سال ۱۴۰۰	روسیه	۱,۰۸۴,۵۲۵,۷۴۶	۴۲,۷۱۲,۱۵۰
	اوکراین	-۴۳,۰۹۱,۳۴۰	۵,۵۵۹,۳۵۲

سهم استان کرمان در صادرات ایران به روسیه در سال ۱۴۰۰

طبق آمار گمرک جمهوری اسلامی ایران، اقلام صادراتی از گمرکات ایران و استان کرمان به کشور روسیه در سال ۱۴۰۰ در ۷۰ ردیف تعرفه‌ای بوده است که علی‌رغم پتانسیل‌های بی‌نظیر محصولات تولیدی صادراتی استان کرمان برای صادرات به این کشور مخصوصاً صیفی‌جات و محصولات کشاورزی از جمله پسته، خرما، حنا و وسمه، سیب‌زمینی، گوجه، فلفل دلمه‌ای، پیاز و... آن‌گونه که باید از ظرفیت‌های موجود استفاده نشده است. لازم به ذکر است که آمار صادرات ارائه شده بر اساس گمرکات است و با توجه به این‌که محصولات استان کرمان از برخی گمرکات دیگر نیز صادر می‌گردد، لذا با اطمینان، آمار صادرات بیش از ارقام داده شده در جداول است، اما با در نظر گرفتن صادرات از سایر گمرکات نیز همچنان نیازمند رفع مسائل برای توسعه صادرات به این کشور هستیم.

ردیف	شرح فصل / گروه کالایی	صادرات ایران به روسیه (دلار)	صادرات استان کرمان به روسیه (دلار)	سهم صادرات استان کرمان به روسیه (درصد)
۱	سایر میوه‌های خوراکی، پوست مرکبات یا پوست خربزه و همانند	۱۲۹,۰۶۱,۸۸۴	۰	۰/۰۰
۲	سایر مواد پلاستیکی و اشیای ساخته شده از این مواد	۸۴,۹۳۲,۹۰۱	۰	۰/۰۰
۳	سایر سبزیجات، نباتات، ریشه و غده‌های زیرخاکی خوراکی	۶۹,۲۳۷,۹۲۶	۷,۲۶۹	۰/۰۱
۴	پسته	۵۵,۴۴۹,۳۱۵	۴۲,۵۵۳,۳۱۹	۷۶,۷۴
۵	فراآورده‌ها از سبزیجات، میوه‌ها یا از سایر اجزا نباتات	۳۱,۱۱۱,۸۱۲	۰	۰/۰۰
۶	فلفل فرنگی	۲۱,۰۲۶,۹۱۰	۴,۶۶۶	۰/۰۲
۷	روی و مصنوعات از روی	۲۰,۱۳۸,۵۲۳	۰	۰/۰۰
۸	پلی اتیلن	۱۶,۷۲۰,۵۱۵	۰	۰/۰۰
۹	هندوانه	۱۴,۵۱۹,۶۸۲	۰	۰/۰۰
۱۰	چدن، آهن و فولاد	۱۴,۳۵۲,۰۸۹	۰	۰/۰۰
۱۱	محصولات شیمیایی آلی	۱۳,۰۱۰,۰۳۷	۰	۰/۰۰
۱۲	ماهی‌ها و قشرداران، صدف داران و سایر آبزیان فاقد ستون فقرات	۱۲,۲۱۶,۱۱۰	۰	۰/۰۰
۱۳	گوجه‌فرنگی	۱۱,۳۲۷,۰۰۱	۰	۰/۰۰
۱۴	نمک، گوگرد، خاک و سنگ، گچ، آهک و سیمان	۷,۳۷۲,۵۲۵	۰	۰/۰۰
۱۵	محصولات دارویی	۷,۱۴۱,۰۰۲	۰	۰/۰۰
۱۶	خرما	۷,۰۱۸,۸۷۵	۱۷۴,۱۵۳	۲/۴۸
۱۷	...وسایل نقلیه زمینی غیر از نواقل روی خط راه آهن یا تراموای و	۶,۲۸۴,۸۳۵	۰	۰/۰۰
۱۸	سیب‌زمینی	۵,۵۶۶,۲۷۳	۰	۰/۰۰
۱۹	سایر فرش و کف پوش‌ها از مواد نسجی	۴,۶۴۶,۵۲۷	۱۱۶,۲۳۸	۲/۵۰
۲۰	سیر	۴,۰۵۴,۵۷۲	۰	۰/۰۰
۲۱	شیر و محصولات لبنی، تخم پرندگان، عسل طبیعی	۳,۹۴۹,۲۴۳	۰	۰/۰۰
۲۲	رآکتورهای هسته‌ای، دیگ‌های بخار و آبگرم، ماشین آلات و وسایل مکانیکی، اجزا و قطعات آن‌ها	۳,۸۴۶,۶۴۲	۰	۰/۰۰
۲۳	کاشی و سرامیک	۳,۵۹۶,۱۱۴	۳۰,۴۱۵	۰/۸۵
۲۴	...سایر اشیای نسجی دوخته و مهیا	۳,۱۲۴,۲۴۵	۰	۰/۰۰
۲۵	سایر قهوه، چای، ماته و ادویه	۳,۰۹۲,۵۳۹	۰	۰/۰۰
۲۶	مصنوعات از چدن، آهن و فولاد	۲,۵۰۵,۱۰۷	۰	۰/۰۰
۲۷	خیار	۲,۱۶۱,۴۲۷	۰	۰/۰۰
۲۸	شیشه و مصنوعات شیشه‌ای	۱,۶۳۵,۴۵۵	۰	۰/۰۰
۲۹	کاکائو و فراآورده‌های آن	۱,۳۴۹,۶۶۷	۰	۰/۰۰
۳۰	ماشین آلات و دستگاه‌های برقی و اجزا و قطعات آن‌ها، دستگاه‌های ضبط و پخش صوت، دستگاه‌های ضبط و پخش صوت و تصویر تلویزیونی...	۱,۰۶۵,۱۷۴	۰	۰/۰۰
۳۱	چوب و اشیای چوبی، زغال چوب	۸۷۵,۹۴۱	۰	۰/۰۰
۳۲	...مصنوعات از سنگ، گچ، سیمان، پنبه نسوز	۸۲۰,۳۹۴	۰	۰/۰۰
۳۳	فرش دستباف	۷۶۴,۵۸۸	۰	۰/۰۰

۰/۰۰	۰	۶۷۸,۹۱۲	مبل، مبل‌های طبی- جراحی، اسباب تختخواب و همانند، چراغ و وسایل روشنایی، چراغ‌های تبلیغاتی علائم نورانی، تالاهای نورانی راهنما و اشیا همانند، ساختمان‌های پیش‌ساخته	۳۴
۰/۰۰	۰	۵۲۴,۴۵۸	... صابون، مواد آلی تانسئواکتیف، فرآورده‌ها برای	۳۵
۰/۰۰	۰	۴۸۶,۰۱۲	اکسید مولیبدن	۳۶
۵,۲۶	۲۲,۳۶۱	۴۲۴,۹۶۳	مواد آلومینوئید، محصولات براساس نشاسته یا فکول تغییر یافته	۳۷
۰/۰۰	۰	۴۲۰,۰۹۵	فرآورده‌های غلات، آرد، نشاسته، فکول یا شیر، نان‌های شیرینی	۳۸
۰/۰۰	۰	۳۴۰,۹۸۴	کدو	۳۹
۰/۰۰	۰	۲۴۹,۱۹۱	توتون و تنباکو و بدل توتون و تنباکوی ساخته شده	۴۰
۰/۰۰	۰	۱۸۳,۴۲۴	دانه و میوه‌های روغن‌دار، دانه و بذر میوه‌های گوناگون، نباتات صنعتی یا دارویی، کاه و نواله	۴۱
۰/۰۰	۰	۱۸۰,۶۷۰	اشیا صنعت ساعت‌سازی	۴۲
۰/۰۰	۰	۱۸۰,۳۵۳	...عصاره‌های دباغی یا رنگرزی، تانن‌ها و مشتقات آن‌ها، مواد	۴۳
۰/۰۰	۰	۱۷۷,۶۱۷	آلومینیوم و مصنوعات از آلومینیوم	۴۴
۰/۰۰	۰	۱۷۲,۳۷۹	آلات و دستگاه‌های اپتیک، عکاسی، سینماتوگرافی، سنجش، کنترل، دقت سنجی، آلات و دستگاه‌های طبی- جراحی، اجزا و قطعات و متفرعات آن‌ها	۴۵
۰/۰۰	۰	۱۵۸,۱۲۵	حنا و وسمه	۴۶
۶,۰۳	۹,۵۳۵	۱۵۸,۱۱۸	فرآورده‌های خوراکی گوناگون	۴۷
۰/۰۰	۰	۱۴۸,۶۲۸	فرآورده‌های گوشت، ماهی یا قشرداران، صدف داران یا سایر آبزیان فاقد ستون فقرات	۴۸
۰/۰۰	۰	۱۲۹,۴۱۰	مصنوعات گوناگون از فلزات معمولی	۴۹
۰/۰۰	۰	۱۱۸,۸۴۵	کاغذ و مقوا، اشیا ساخته شده از خمیر کاغذ، از کاغذ یا از مقوا	۵۰
۰/۰۰	۰	۱۱۲,۱۶۵	...نوار، (Man-Made Filaments) رشته‌های مصنوعی	۵۱
۰/۰۰	۰	۱۱۰,۶۲۰	نوشابه‌ها، آبگون‌های الکلی و سرکه	۵۲
۰/۰۰	۰	۱۰۲,۶۶۰	کائوچو و اشیا ساخته شده از کائوچو	۵۳
۱۸,۵۹	۱۸,۰۰۰	۹۶,۸۰۵	محصولات گوناگون صنایع شیمیایی	۵۴
۰/۰۰	۰	۸۲,۴۰۷	پپاز	۵۵
۰/۰۰	۰	۶۱,۱۳۲	انگم‌ها، صمغ‌ها، رزین‌ها و سایر شیرها و عصاره نباتی	۵۶
۰/۰۰	۰	۴۵,۰۳۶	بازیچه، اسباب‌بازی و لوازم ورزشی، اجزا و قطعات و متفرعات آن‌ها	۵۷
۰/۰۰	۰	۳۵,۶۶۴	...، (سایر روغن‌های اسانسی و شبه رزین‌ها (رزینوئیدها	۵۸
۰/۰۰	۰	۲۹,۷۸۱	...پارچه‌های تاروپود باف مخصوص، پارچه‌های نسجی منگوله باف	۵۹
۰/۰۰	۰	۲۱,۱۳۴	نباتات زنده و محصولات گل‌کاری	۶۰
۰/۰۰	۰	۱۹,۶۲۸	کتاب، روزنامه، تصویر و سایر محصولات صنعت چاپ، دست‌نوشته‌ها، تایپ‌شده‌ها و نقشه‌ها	۶۱
۱۴,۶۲	۲,۸۲۵	۱۹,۳۲۰	زعفران	۶۲
۰/۰۰	۰	۱۲,۹۰۸	کفش، گتر و اشیا همانند، اجزا این اشیا	۶۳
۰/۰۰	۰	۱۲,۷۴۱	مصنوعات گوناگون	۶۴
۰/۰۰	۰	۱۱,۰۴۳	مس و مصنوعات مسی	۶۵

۰/۰۰	۰	۱۰,۰۰۰	اشیا ساخته شده از چرم، مصنوعات زین و بزرگ سازی، لوازم سفر، ... کیف‌های دستی و محفظه‌های همانند، اشیا ساخته شده از روده	۶۶
۱۴/۵۴	۱,۱۳۶	۷,۸۱۲	گلاب	۶۷
۰/۰۰	۰	۰	بادمجان	۶۸
۰/۰۰	۰	۰	توت‌فرنگی	۶۹
۰/۰۰	۰	۰	بادام	۷۰

سهم استان کرمان در اقلام عمده وارداتی ایران از روسیه در سال ۱۴۰۰

جدول شماره ۴ - اقلام وارداتی ایران و استان کرمان از روسیه در سال ۱۴۰۰

ردیف	شرح فصل / گروه کالایی	واردات ایران از روسیه (دلار)	واردات استان کرمان از روسیه (دلار)	سهم واردات استان کرمان از روسیه (درصد)
۱	غلات	۱,۰۹۲,۸۷۵,۱۹۳	۰	۰/۰۰
۲	چربی‌ها روغن‌های حیوانی یا نباتی، فرآورده‌های حاصل از تفکیک آن‌ها، چربی‌های خوراکی آماده، موم‌های حیوانی یا نباتی	۱۸۵,۵۰۶,۰۱۱	۰	۰/۰۰
۳	چوب و اشیا چوبی، زغال چوب	۱۱۴,۲۹۳,۴۲۰	۰	۰/۰۰
۴	ماشین‌آلات و دستگاه‌های برقی و اجزا و قطعات آن‌ها، دستگاه‌های ضبط و بخش صوت، دستگاه‌های ضبط و بخش صوت و تصویر تلویزیونی...	۵۰,۴۳۹,۶۳۹	۰	۰/۰۰
۵	راکتورهای هسته‌ای، دیگ‌های بخار و آبگرم، ماشین‌آلات و وسایل مکانیکی، اجزا و قطعات آن‌ها	۴۵,۴۰۸,۵۱۷	۲۲۳,۱۰۱	۰/۴۹
۶	... محصولات شیمیایی غیرآلی، ترکیبات آلی یا غیرآلی فلزات گران‌بها	۳۷,۹۱۷,۱۴۹	۰	۰/۰۰
۷	سبزیجات، نباتات، ریشه و غده‌های زیرخاکی خوراکی	۲۹,۱۷۹,۲۷۲	۰	۰/۰۰
۸	محصولات دارویی	۱۵,۸۳۰,۱۳۴	۰	۰/۰۰
۹	قطعات منفصله ماشین‌آلات راه‌سازی، خودرو و سایر ماشین‌آلات	۱۲,۹۴۴,۴۷۵	۰	۰/۰۰
۱۰	پنبه	۱۲,۶۹۲,۶۳۷	۰	۰/۰۰
۱۱	... وسایل نقلیه زمینی غیر از نواقل روی خط راه‌آهن یا تراموای و	۱۰,۹۵۰,۱۱۶	۰	۰/۰۰
۱۲	مروارید طبیعی یا پرورده، سنگ‌های گران‌بها یا نیمه گران‌بها، فلزات گران‌بها، فلزات دارای روکش یا پوشش از فلزات گران‌بها و اشیا ساخته شده از این مواد، زیورآلات بدلی، سکه	۱۰,۲۴۶,۳۱۲	۰	۰/۰۰
۱۳	کاغذ و مقوا، اشیا ساخته شده از خمیر کاغذ، از کاغذ یا از مقوا	۸,۷۷۳,۱۲۲	۰	۰/۰۰
۱۴	گوشت و احشا خوراکی	۷,۶۸۷,۹۵۹	۰	۰/۰۰
۱۵	مصنوعات از چدن، آهن و فولاد	۵,۲۲۴,۶۳۴	۰	۰/۰۰
۱۶	کائوچو و اشیا ساخته شده از کائوچو	۴,۲۷۷,۷۲۹	۰	۰/۰۰
۱۷	محصولات شیمیایی آلی	۳,۱۷۵,۴۵۶	۰	۰/۰۰
۱۸	دانه و میوه‌های روغن‌دار، دانه و بذر میوه‌های گوناگون، نباتات صنعتی یا دارویی، گاه و نواله	۲,۷۹۰,۴۶۹	۰	۰/۰۰
۱۹	آلات و دستگاه‌های اپتیک، عکاسی، سینماتوگرافی، سنجش، کنترل، دقت سنجی، آلات و دستگاه‌های طبی - جراحی، اجزا و قطعات و متفرعات آن‌ها	۲,۷۱۷,۳۵۴	۰	۰/۰۰
۲۰	محصولات صنعت آردسازی، مالت، نشاسته و فکول، اینولین، گلوتن گندم	۱,۴۶۵,۶۶۱	۰	۰/۰۰
۲۱	سایر اقلام وارداتی از روسیه	۸,۶۵۱,۹۱۹		

جنگ روسیه و اوکراین و پیامدهای آن برای تجارت جهانی

هیچ شکی نیست که محیط اقتصادی و سیاسی بین‌المللی به علت جنگ روسیه و اوکراین دستخوش تغییرات شده است. ایران هم با توجه به روابط سیاسی نزدیک با روسیه، همزمانی این جنگ با مذاکرات برجام، موقعیت خاص جغرافیایی و البته تأثیرپذیری از بازارهای جهانی کالاهای اساسی در معرض پیامدهای منفی این بحران جهانی قرار دارد، اگرچه این شانس را دارد که از فرصت‌های به وجود آمده، در راستای توسعه صادرات کشور بهره‌مند شود.

این جنگ به واسطه نقش و جایگاه روسیه در بازارهای انرژی بین‌المللی و همچنین حمایت اروپا و آمریکا از اوکراین، پیامدها و تبعات قابل‌ملاحظه‌ای بر اقتصاد جهانی بر جای می‌گذارد. با توجه به این‌که از یک‌سو اقتصاد ایران وابستگی بالایی به صادرات نفتی و صنایع پتروشیمی و واردات نهاده‌های تولید و برخی کالاهای اساسی دارد و از سوی دیگر طی سال‌های اخیر، روابط سیاسی نزدیکی با روسیه برقرار کرده است و این کشور یکی از طرف‌های اصلی درگیر در مذاکرات هسته‌ای است، تحولات پیش رو بدون شک از اهمیتی دوچندان برای اقتصاد کشورمان برخوردار خواهد بود.

اگرچه اقتصاد ایران مستقیماً به هیچ‌کدام از اقلام صادرات و واردات از اوکراین وابستگی بالایی ندارد، با این وجود با توجه به نقش کلیدی این کشور در کنار روسیه در بازار جهانی ذرت، گندم و دانه‌های روغنی، حساسیت‌های ویژه‌ای برای تأمین کالاهای اساسی موردنیاز کشور ایجاد می‌شود.

تحریم‌های روسیه و فرصت‌های پیش آمده

تحریم‌های آمریکا علیه روسیه شامل، تحریم‌های مالی و مقامات، گسترش تحریم‌های بلاروس، تحریم صنایع تسلیحاتی، ممنوعیت صادرات فناوری‌های پیشرفته به روسیه و تحریم نورد استریم ۲ می‌باشد. تحریم‌های اتحادیه اروپا علیه روسیه نیز شامل جلوگیری از تأمین مالی جنگ این کشور علیه اوکراین، تنبیه افرادی که در سطوح مختلف دولت روسیه در ایجاد این جنگ مؤثرند، تضعیف بنیان اقتصادی و صنعتی روسیه، تصویب لیست سیاه متشکل از مقامات روسیه و تحریم مالی آن می‌باشد.

تحریم‌های صادراتی اتحادیه اروپا علیه روسیه نیز چند حوزه را در برمی‌گیرد، از جمله: تحریم صادرات کالاهای فناوری‌های حوزه پالایش نفت، فناوری‌های مورد استفاده در صنعت حمل‌ونقل هوایی و صنعت فضایی، فناوری‌های دارای کاربرد دوگانه، فناوری‌هایی که ممکن است به ارتقای توان نظامی و توسعه فناوری‌های روسیه منجر شود و یا حوزه دفاعی و امنیتی این کشور را توسعه دهد، کالاهای با کاربرد دوگانه، مانند نرم افزارهای دارای

کاربرد در حوزه پهپادها، نرم‌افزارها برای دستگاه‌های رمزگذاری شده و نیمه رسانه‌ها و دستگاه‌های الکترونیک پیشرفته، منع هرگونه تجارت با مناطقی که روسیه به‌نازگی از اوکراین جدا کرده است. حتی آژانس‌های توریستی نیز حق مرابده با این مناطق را ندارند، ممنوعیت پرواز خطوط هوایی روسی به اروپا.

از جمله تحریم‌های بریتانیا اینکه بانک‌های بزرگ روسیه مورد تحریم قرار گرفته‌اند، دارایی‌های آن‌ها ضبط شده و از سیستم مالی بریتانیا حذف شده‌اند و به استرلینگ و مکانیسم‌های تسویه از طریق سیستم مالی بریتانیا دسترسی نخواهند داشت، بانک‌های روسی و شرکت‌های بزرگ این کشور از دریافت وام و تأمین مالی از بازار بریتانیا منع شده‌اند، دارایی‌های بیش از ۶۰ شخص و شرکت روسی ضبط شده است، همکاری با هواپیمایی ملی روسیه ممنوع شده است، تمامی مجوزهای صدور کالاها و فناوری با کاربرد دوگانه لغو شده و در آینده نیز امکان صادرات چنین محصولات یا فناوری‌هایی وجود نخواهد داشت. ممنوعیت صادرات فناوری‌های پیشرفته بویژه در حوزه پالایش فرآورده‌های نفتی، تراکنش بانکی شهروندان روسیه به‌شدت محدود شده است، بریتانیا از محدودیت دسترسی روسیه به سوئیفت حمایت کرده است و بریتانیا تحریم‌های فوق را بر بلاروس به دلیل حمایت این کشور از روسیه در جنگ با اوکراین نیز اعمال کرده است. فرصت‌های به وجود آمده ناشی از تحریم‌ها، واکنش‌هایی برای سایر کشورها نیز در پی دارد. از جمله:

چین

رفتارهای چین در قبال تهاجم روسیه و تحریم‌های غرب علیه این کشور دوگانه بوده است. در حوزه‌های کم ریسک تعامل با روسیه را افزایش داده است، اما در عین حال بانک‌های بزرگ خود را از تأمین مالی تجارت با روسیه منع کرده و بانک سرمایه‌گذاری زیرساخت آسیایی را نیز وادار به تعلیق قراردادهای سرمایه‌گذاری با روسیه کرده است. افزون بر این چین به‌صورت بسیار تدریجی فاصله خود با روسیه را در این بحران افزایش می‌دهد. چین از حمایت ضمنی از روسیه به‌سوی تأکید بر توقف جنگ تغییر موضع داده است. افزایش تنش میان روسیه و غرب می‌تواند به تحریم صنعت انرژی روسیه و بی‌ثباتی در اتحادیه اروپا به‌عنوان مهم‌ترین شریک تجاری چین منجر شود.

برخی شرکت‌های چینی مذاکره برای سرمایه‌گذاری و افزایش سهم در شرکت‌های بزرگ روسی را آغاز کرده‌اند. همچنین گزارش‌های مبنی بر تمایل فزاینده شرکت‌های چینی برای سرمایه‌گذاری در شرکت‌های معدنی روسی بویژه شرکت‌های بزرگ این کشور منتشر شده است. بر مبنای این گزارش‌ها شرکت‌های چینی بویژه به سرمایه‌گذاری در شرکت‌های نفتی روسیه و شرکت‌های این کشور که در حوزه تولید آلومینیوم فعالیت می‌کنند، ابراز تمایل کرده‌اند. بر مبنای گزارش‌های

اگرچه اقتصاد ایران مستقیماً به هیچ‌کدام از اقلام صادرات و واردات از اوکراین وابستگی بالایی ندارد، با این وجود با توجه به نقش کلیدی این کشور در کنار روسیه در بازار جهانی ذرت، گندم و دانه‌های روغنی، حساسیت‌های ویژه‌ای برای تأمین کالاهای اساسی موردنیاز کشور ایجاد می‌شود.

عرصه اقتصاد و سیاست بین‌الملل به وجود خواهد آورد که ایران نیز از آن‌ها متأثر خواهد شد.

اوکراین در کالاهای اساسی همچون گندم، ذرت و دانه‌های روغنی جزء تأمین‌کنندگان اصلی کشورمان به شمار نمی‌رود و سهم قابل‌توجهی از بازار ایران را در اختیار ندارد، لذا قطع صادرات اوکراین به‌صورت مستقیم تهدیدی برای ثبات بازار کالاهای اساسی در ایران به شمار نمی‌رود؛ باین‌وجود باید در نظر داشت که هر دو کشور اوکراین و روسیه جزء کشورهای اصلی صادرکننده کالاهایی از قبیل گندم، ذرت و دانه‌های روغنی هستند. بنابراین با توجه به سهم بالای این دو کشور در بازار این کالاها، کمبود عرضه و افزایش قیمت، حداقل در کوتاه‌مدت اجتناب‌ناپذیر به نظر رسد. این موج افزایش قیمت در کنار روند صعودی قیمت کالاهای مذکور تحت تأثیر بحران کرونا طی دو سال گذشته به ناپایداری و نوسانات صعودی در بازارهای جهانی دامن می‌زند. هرچند که ممکن است بحران اوکراین با توافق طرفین فروکش نماید، اما کارشناسان معتقدند که روند تحولات و تنش‌ها در سطح بین‌المللی متوقف نخواهد شد. آنچه مسلم است، کنشگری نظام تصمیم‌گیری کشور در راستای استفاده از فرصت‌های احتمالی همچون خلأ به وجود آمده در بازار روسیه و استفاده از فرصت موجود برای بستن پرونده هسته‌ای کشور قبل از آنکه این بحران فروکش کند، در کنار اتخاذ تدابیر مبتنی بر نظرات علمی و کارشناسی و برنامه‌ریزی هدفمند برای مواجهه با تهدیدهای احتمالی می‌تواند کلید عبور موفق ایران از این بحران جهانی تلقی شود. در نهایت می‌توان این‌گونه نتیجه گرفت که با توجه به تشابهات ساختار اقتصادی ایران و روسیه و با عنایت به تحریم روسیه توسط غرب، کالاهای صادراتی ایران قابلیت و فرصت زیادی برای جانشینی کالاهای تحریمی روسیه را دارند. همچنین با در نظر گرفتن تحریم روسیه، بازار این کشور خالی از محصولات صادراتی اتحادیه اروپا خواهد شد و این فرصت مناسبی است تا ایران بتواند نقش فعال‌تری در بازار روسیه ایفا نماید.

منابع

<https://www.trademap.org/>

<https://www.focus-economics.com/>

<https://databank.worldbank.org/>

<https://unstats.un.org/>

- سازمان توسعه تجارت ایران

- گمرک جمهوری اسلامی ایران

- گمرکات استان کرمان

- مرکز پژوهش‌های اتاق ایران

- اداره پژوهش‌های سیاسی سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی

رسانه‌های مذاکرات برای سرمایه‌گذاری چینی‌ها در این شرکت‌ها آغاز شده است، اما هنوز در مراحل اولیه قرار دارد. این روند در حالی آغاز شده است که تقریباً تمامی شرکت‌های بزرگ غربی به همکاری با روسیه پایان داده‌اند.

پاکستان

روسیه با پاکستان به توافقات اقتصادی جدیدی دست یافته است. به بیان دقیق‌تر پاکستان با استفاده از فرصت انزوای کم‌نظیری که تحریم‌های غرب برای روسیه فراهم آورده است، در پی امتیازگیری از این کشور است. نخست‌وزیر پاکستان پس از وقوع جنگ اوکراین به روسیه سفر کرد و دو توافق مهم با این کشور منعقد نمود.

توافق نخست در حوزه واردات گندم از روسیه است. بر مبنای این توافق پاکستان در آینده نزدیک دو و نیم میلیون تن گندم از روسیه وارد خواهد کرد. توافق دوم در حوزه واردات گاز از روسیه است. پاکستان و روسیه در سال ۲۰۱۵ توافق اولیه تحت عنوان پاکستان استریم را امضا کردند. در قالب این توافق گاز روسیه از طریق خط لوله ۱۱۰۰ کیلومتری به پاکستان انتقال پیدا خواهد کرد. این توافق در سال ۲۰۱۵ امضا شد، اما از آن زمان تاکنون پیشرفت چندانی نداشته است. اکنون رهبران دو کشور احیای این توافق و اجرایی شدن آن را مورد تأکید قرار داده‌اند و قرار است این خط لوله توسط شرکت‌های روسی و با سرمایه‌گذاری روسیه احداث شود.

ترکیه

این کشور اعلام کرده است که تجارت با روسیه را با استفاده از ارزهای محلی ادامه می‌دهد. روسیه یکی از مهم‌ترین شرکای تجاری ترکیه است. از هنگام آغاز بحران اوکراین روسای جمهور ترکیه و روسیه چندین بار با یکدیگر گفتگو کردند. دولت ترکیه اعلام کرده است، علی‌رغم تحریم‌های اعمال شده علیه روسیه به تجارت با این کشور ادامه خواهد داد. مهم‌ترین رقیب ایران در بهره‌گیری از فرصت جدید، ترکیه است.

امارات

امارات متحده عربی نیز می‌کوشد از فرصت‌های ناشی از تحریم روسیه بهره‌برداری نماید. تحریم‌های مالی بی‌سابقه علیه روسیه مشکلات جدی برای سرمایه‌های آن و تعاملات بانکی فراهم آورده است. از زمان جنگ اوکراین سرمایه‌داران بزرگ روس میلیاردها دلار از ثروت خود را در پیامد تحریم‌ها از دست داده‌اند. دولت روسیه و سرمایه‌داران بزرگ این کشور به دنبال کشورهایی می‌گردند که زمینه را برای دور زدن تحریم‌ها فراهم آورند. در این میان کشورهای عربی و بویژه امارات متحده عربی یکی از انتخاب‌های ثروتمندان روس محسوب می‌شوند.

ماهیت این جنگ و نقش اوکراین و روسیه در اقتصاد جهانی و همچنین تحولات ناشی از این رویداد بدون شک تغییراتی را در

کنشگری نظام
تصمیم‌گیری
کشور در راستای
استفاده از
فرصت‌های
احتمالی همچون
خلأ به وجود
آمده در بازار
روسیه و استفاده
از فرصت موجود
برای بستن پرونده
هسته‌ای کشور
قبل از آنکه این
بحران فروکش
کند، در کنار اتخاذ
تدابیر مبتنی بر
نظرات علمی
و کارشناسی
و برنامه‌ریزی
هدفمند برای
مواجهه با
تهدیدهای
احتمالی
همچون افزایش
قیمت‌های
جهانی کالاهای
اساسی خوراکی،
می‌تواند کلید
عبور موفق ایران
از این بحران
جهانی تلقی
شود.